

Att genomföra PRAO

GUSTAV BLIX

2021-11-30

Varför Prao och praktik?

- Dagens elever är framtidens medarbetare och entreprenörer.
- Utmärkta tillfällen att fördjupa sig i sina intressen, och kanske också skaffa sig nya.
- Nio av tio elever ser det som ett bra tillfälle att pröva på ett yrke.
- Möjlighet att ge en positiv och initierad bild av företaget och branschen.
- Bra sätt att få nya perspektiv på din och företagets verksamhet.
- Knyta starka band med eleven, skolan och samhället.

Två former att prova på ett yrkesliv

- *Praktisk arbetslivsorientering (prao)*
 - **Obligatoriskt** moment i grundskolan med syftet att eleverna ska få kunskaper om arbetslivet inför kommande studie- och yrkesval.
 - Ska erbjudas under **minst tio dagar från och med årskurs 8** i grundskolan, både på kommunala och fristående skolor. Prao ska i första hand anordnas på en arbetsplats.
 - Det är **huvudmannen som ansvarar** för att prao anordnas inkl. att skaffa och fördela praoplatser till eleverna. Ska sträva efter ett allsidigt urval som ger kunskaper om olika branscher och yrken, samt motverkar att studie- och yrkesval begränsas av kön eller av social eller kulturell bakgrund. I praktiken är dock många elever och vårdnadshavare aktiva.
- *Praktik (APL)*
 - Arbetsplatsförlagd utbildning (APL) som ingår i flera gymnasieprogram. Minst 15 veckors arbete på företag som betygsätts.

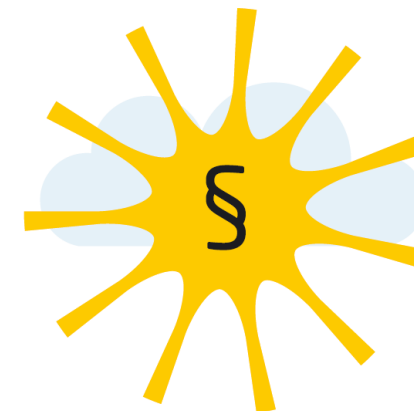
Riskbedömning och genomförande

- Huvudmannen måste säkerställa elevens säkerhet under prao:
 - arbetsplats ska uppfylla arbetsmiljölagens krav på en god fysisk och psykosocial arbetsmiljö.
 - Huvudmannen ska göra en **riskbedömning** som i sin tur naturligt ofta bygger på arbetsplatsens riskbedömning. Särskild hänsyn ska tas till elevens varierande fysiska och psykiska mognad samt varierande förutsättningar i övrigt.
- I regel skolan som genomför det praktiska genom lärare och/eller studie- och yrkesvägledare (SYV).
- Kan **anordnas samlat eller uppdelat**, dock tidigast från årskurs 8 och i minst 10 dagar. Kan genomföras **när som helst under året**.

Elevernas arbetstider och villkor

- En skoldag får vara **högst åtta timmar** lång och skolan får inte förlägga obligatorisk verksamhet till lördagar, söndagar eller andra helgdagar.
- Det finns inga regler om arbetstider vid prao i skollagen, men Arbetsmiljöverket har information om **regelverket kring minderårigas arbetstider** (se [här](#)).
- Ingen lön utgår, skolan ska också erbjuda måltid t.ex. genom lunch på närliggande skola, ersättning till elever eller till arbetsgivare som så önskar.

Att genomföra prao

- Tröskeln kan kännas hög:
 - Tidskrävande, svårt hitta uppgifter, ansvar...?
- Ge det en chans – kan ge mycket tillbaka
 - Finns god inspiration och vägledning från andra
 - Lathundar
 - Checklistor
 - Scheman
 - Förslag på arbetsuppgifter
 - Möjlighet samarbeta med andra företag (grannar, kunder, leverantörer)?

Vad vill ni själva uppnå?

- Stärka bilden av företaget eller branschen.
- Långsiktig rekrytering och kompetensförsörjning.
- Hjälpa elever i sitt studie- och yrkesval.
- Sprida kunskap om näringslivet.
- Träffa tänkbara sommarjobbare.
- Stärka banden till anställdas familjer och lokalsamhället.
- Skapa lojalitet och försäljning.
- Visa på nya sidor av verksamheten.
- Få ungdomars perspektiv på verksamheten.
- Inspirera de vanliga medarbetarna.
- Få in nya idéer, kanske i ett särskilt projekt.

- Frågor att fundera på:
 - *Vad vill vi att eleven ska tycka om oss?*
 - *Vad vill vi förmedla om vårt företag?*
 - *Vad vill vi att eleven ska veta om företagsamhet och om att driva företag?*
 - *Vad vill vi att eleven ska komma ihåg efter sin tid här?*
 - *Hur gynnar det oss om eleven tycker att det varit roligt att arbeta i vårt företag eller i vår bransch?*
 - *Hur kan vi visa vad som är intressant med just vår arbetsplats?*

Den viktigaste: handledaren

- Elever som har prao eller praktik måste ha en personlig handledare vars engagemang och förberedelse är avgörande för resultatet.
- Några bra egenskaper för en handledare
 - Intresserad av ungdomar.
 - Kan företaget.
 - Kan avsätta tid.
 - Social och engagerad.
 - Ger bra feedback.
 - Ett bra föredöme för eleven.
- Det är kul och utvecklande att vara handledare!

Vad behöver i regel förberedas

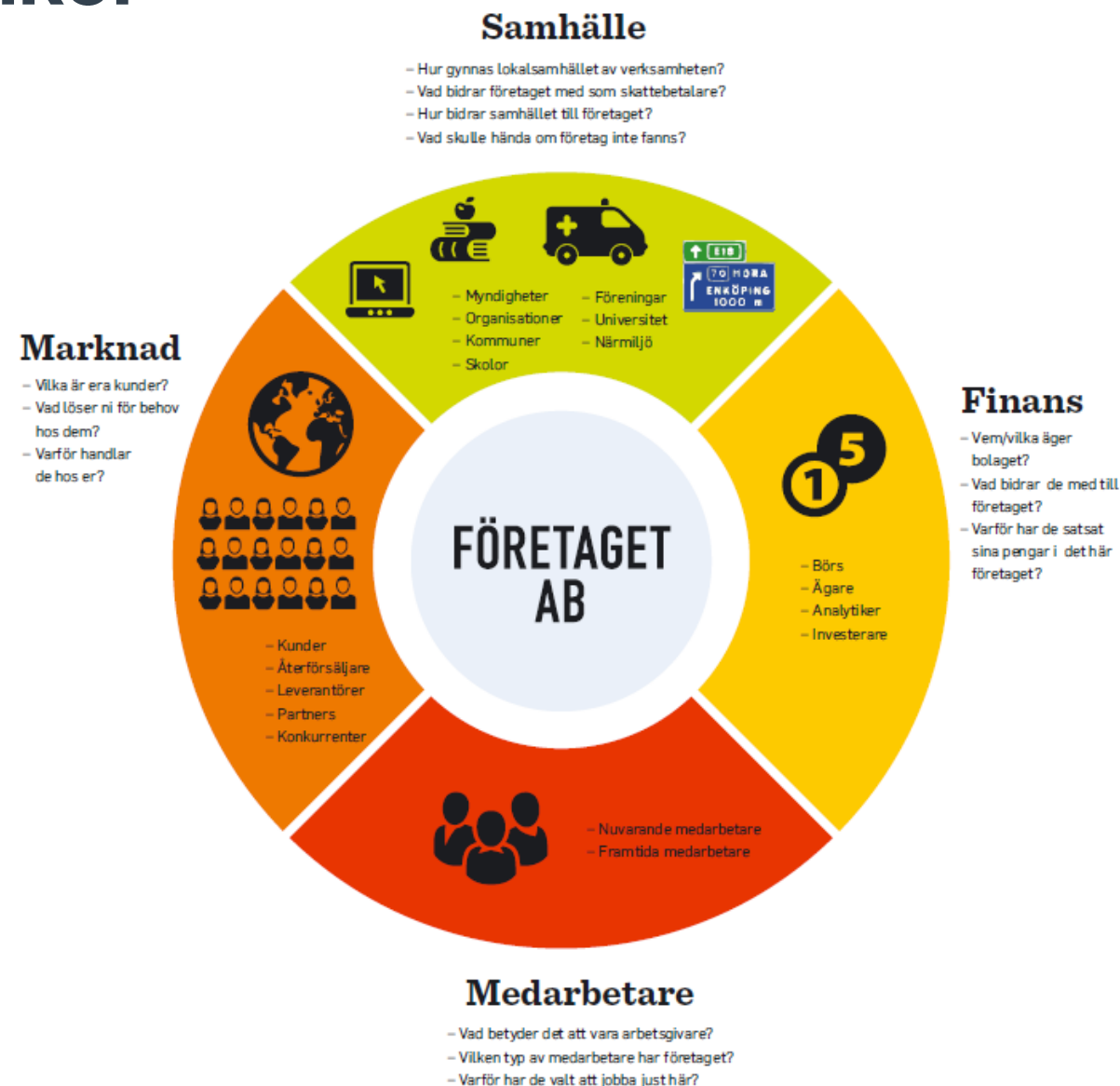
- Stäm av med skolan
 - Räcker ofta med ett telefonsamtal
- Stäm av med eleven
 - Gärna ett kort besök ett par veckor före
- Stäm av internt i företaget
 - Kanske ett internt mejl som introducerar praktikanten (se exempel)
- Planera första dagen och välkomnandet
 - Rundvandring
 - Första tydlig uppgift

- Bra att ha på plats:
 - *Arbetsplats*
 - *Arbetstid och schema*
 - *Kort om arbetsuppgifter*
 - *Klädsel, utrustning*
 - *Kontaktperson och kontaktuppgifter*
- Kanske trevligt med ett välkomstbrev (se exempel)?

Uppgifter om företagandets villkor

- Unik möjlighet att både presentera er verksamhet men också berätta om företagandets villkor.
- Några möjliga uppgifter för eleven (se exempel):
 - Göra en företagspresentation
 - Utvärdera kundmöte
 - Marknadsföring
 - Drömkollegan
 - Pengarnas väg i företaget
 - Mina vänner
 - Företagartest – Vem vill bli entreprenör?

Inte bara första intrycket som spelar roll...

- Sista dagen
 - Avslutande samtal, avtackning, på återseende/jobberbjudande?
- Efter prao/praktik
 - Elevutvärdering, intyg, kanske referens?
 - Intern utvärdering
 - Arbetsuppgifter, handledarskap, information, förbättra?
 - Återkoppling till skolan
 - Utvärdering och lärdomar till nästa gång
 - Andra sätt att samarbeta
 - Skol- eller klassbesök
 - Bjud in till studiebesök
 - Mentorskap
 - Examensarbeten

**”Jag fick en plats på
den krog som jag till
slut köpte.”**

Pontus Frithiof

Kock, krögare och entreprenör

Mer information och material

- Vi samlar vårt skolmaterial på [Eduna.se](https://eduna.se). Där finns bl.a. en skrift för dig som tar emot praktikanter ([iPraktiken Företag](#)) samt två liknande skrifter för skolor respektive elever.
- Finns också en enklare broschyr ([Samverkan för framtiden](#)) men också läromedel och inspirationsmaterial kring företagande, jobb och ekonomi.
- Skolverket har ett särskilt avsnitt om [PRAO](#).
- Även Arbetsmiljöverket informerar om reglerna och riskbedömning kring [praktik för unga](#).

Tack för ordet - hör gärna av er!

Gustav Blix

Policyexpert grundskola

gustav.blix@svensktnaringsliv.se